

fiskevattenägarna

Förbundsdirektören reflekterar

Det är lätt att bejaka ekosystembaserad fiskförvaltning som en modern och sympatisk modell att förvalta fiskbestånd och fiskevatten. En viktig grundprincip i en fungerande ekosystembaserad fiskförvaltning är att den är lokalt förankrad och att förvaltande myndigheter är lyhörda för lokala kunskaper och inkluderar människor som bor och lever invid och äger fiskevatten. Enligt statuten ska "förvaltningen vara decentraliserad till den lägsta tillämpbara nivån och engagera alla för att balansera lokala och allmänna intressen". Allt ser alltså mycket bra ut på pappret. Men hur har då våra förvaltande fiskemyndigheter hittills lagt upp det ekosystembaserade byggprojektet?

Implementeringen har tvärs emot grundprinciperna gjorts utifrån ett "Top-down perspektiv" där de centrala fiskemyndigheterna (HaV, Jordbruksverket, SLU och länsstyrelserna) har formerat fem nationella beredningsgrupper i vilka förändringar i regelverk och fiskförvaltning diskuteras och mejslas fram. Modellen förutsätter att länsstyrelserna svarar för förankringen på regional nivå av de förslag som beredningsgrupperna redan tagit fram. För att hitta former för den regionala förankringen har länsstyrelserna fått 20 miljoner fördelat på två år. Pengarna ska länsstyrelserna alltså använda till att utveckla regionala samrådsstrukturer och samrådsorgan.

Man kan undra vart underifrånsperspektivet tog vägen - "tänkte inte på det". Modellen är sjösatt utan någon som helst dialog med fiskets intresseorganisationer. Organisationer som har daglig kontakt med lokala aktörer och som dessutom har mycket stor vana att organisera lokala samråds- och förvaltningsstrukturer. Det borde vara en självklarhet att inom ramen för en ekosystembaserad förvaltning ta till sig alla dessa erfarenheter. Lika självklar är insikten att det måste utvecklas och implementeras robusta och hållbara lokala förvaltningsmodeller där sådana saknas idag, det vill säga på kusten, skärgården och i de stora sjöarna. Annars blir det ekosystembaserade projektet helt omöjligt, i vart fall om det lokala inflytandet ska tas om hand rättssäkert och demokratiskt. Detta är ingen "quick fix" utan kräver hårt och tålmodigt arbete.

Det kan svänga i byggsvängen och än finns det tid att undvika ett fuskbygge. Sveriges Fiskevattenägareförbund, och andra organisationer med fötterna i myllan, står redo att hjälpa till att bygga en stabil förvaltning som vilar på hälleberget. Vi är vana vid hårt arbete.

Nya medlemmar

I början av året har vi fått flera nya, och varmt välkomna, medlemmar. Arne Jensen (Jämtland), Peter Holmberg (Södermanland), Online Ventures (Stockholm), Leif Franzén (Östergötland) och Licato Anläggningar AB (Södra Älvsborg) har anslutit inom kategorin enskilda näringsidkare. Björna Fvof (Västernorrland) och Ottnarens Fvof (Gävleborg) är nya föreningsmedlemmar.

Digitala rådslag

Det blev digitala rådslag för i stort sett alla våra distrikt som tillämpar modellen med rådslag. Under perioden februari till mars har digitala Teamsmöten genomförts för medlemmarna i Dalarna, Skåne, Blekinge, Halland, Kalmar län och Östergötland. Enbart Västmanland valde att flytta rådslaget till hösten med förhoppning om att situationen då medger ett fysiskt möte.

Den så kallade digitala mognaden har ökat markant sedan pandemin satte stopp för alla traditionella möten och sammankomster. Allt fler behärskar den digitala tekniken och våra rådslag

fiskevattenägarna

har kunnat avverkas i stort sett problemfritt. Programmet på rådslagen har kortats ned och bestått av information från Förbundet samt, i de flesta fall, ett informationspass från berörd länsstyrelse. Temaföreläsningen på rådslagen har handlat om det nya utbildningsmaterialet i fisketillsyn vilket Sveriges Fiskevattenägareförbund har tagit fram på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten.

Antalet deltagare på rådslagsmötena har legat på ungefär samma nivå som vid våra traditionella fysiska möten. Till våren 2022 hoppas vi nu verkligen att det går att genomföra våra rådslagsmöten på sedvanligt, fysiskt sätt.

Remiss kustfiskebestämmelser i Östersjön

Havs- och vattenmyndigheten remitterade i början av året ett omfattande förslag till ändrade bestämmelser för fiske på kusten i Östersjön vilket berör kuststräckan mellan Blekinge och Gävleborgs län. HaV har nu fattat beslut om reglerna vilka träder i kraft 1 april 2021.

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrkte i sitt remissvar att den befintliga fredningstiden för gädda och abborre i Kalmarsund och runt Öland även ska inkludera området ned till Torhamns udde i Blekinge län samt att fredningstiden utsträcks till perioden 1 mars - 31 maj. Vi tillstyrkte också att minimimåttet på gös ökas från 40 cm till 45 cm i samtliga Östersjöns delområden för alla tillåtna redskap utom handredskap och ryssjor. Vidare att det för handredskap och ryssjor införs ett fönsteruttag för gös på 45 - 60 cm. Dessutom att det införs en fångstbegränsning på en icke fenklippt öring per dygn vid fiske med handredskap och ryssjor.

Vidare tillstyrkte förbundet, avseende fiske med handredskap, förslaget att ändra befintlig fångstbegränsning om tre gäddor till högst tre fiskar av den sammantagna fångsten av gös och gädda. Vi avstyrker dock att även fisket med ryssjor ska omfattas av fångstbegränsningen. En sådan begränsning utgör ett avsevärt intrång i fastigheternas enskilda fiskerätt och det licensierade yrkesfisket med stöd av enskild rätt.

När det gäller inrättande av 64 nya och 29 justerade fredningsområden tillstyrkte Förbundet förslagen endast förutsatt att samtliga berörda enskilda fiskerättsägare inom varje aktuellt fredningsområde har gett sitt medgivande och godkänner ett inrättande.

Vi påpekar i sammanhanget att en kraftfull förvaltning och beståndsreglering av skarv och säl ovillkorligen måste vara en självklar del i ett åtgärds paket för att förvaltningsåtgärder i form av fiskeregleringar ska bli trovärdiga och vinna acceptans.

Vår syn på förslaget som helhet är emellertid att myndighetsinitierade regleringar i isolerad form inte skapar den långsiktigt hållbara förvaltning av fiskbestånden som eftersträvas. I realiteten handlar det om distansförvaltning vilket ligger långt ifrån den ekosystembaserade fiskförvaltning som Sverige strävar efter att implementera. Väl förankrade myndighetsbeslut i sådan anda kräver helt enkelt att det införs en lokal förvaltningsmodell som öppnar upp kanaler för en verklig dialog med berörda fiskerättsägare och därmed skapar en mer rättssäker process. Det är först när en lokal förvaltningsmodell är på plats som en ekosystembaserad fiskförvaltning i kust- och skärgården kan förverkligas på riktigt.

Hela vårt yttrande hittar ni på vår hemsida under meny näringspolitik - remissyttrandet 2021.

Remisser nationell strategi skydd av vattenanknutna naturmiljöer

Havs- och vattenmyndigheten har i början av året remitterat sitt förslag till nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer i sötvatten.

Sveriges Fiskevattenägareförbund konstaterar i sitt yttrande att vi i grunden delar synen på betydelsen av att skydda och bevara värdefulla vattenmiljöer men anser inte att måluppfyllelsen per automatik måste innebära att dessa miljöer ska beläggas med formellt skydd av staten. Vi anser att strategins målformulering för 2030 ska ändras från "skyddas formellt" till "ha fått ett ändamålsenligt skydd".

Vår uppfattning är att det finns en stark övertro på naturreservat och övrigt formellt områdesskydd som universallösning på alla naturvårdsproblem. Vi förordar istället information om naturvärdenas behov av skötsel och skydd mot ingrepp och att lokalt förankrat samarbete med berörda mark- och fiskerättsägare prioriteras. Det är betydligt mer konstruktivt och kostnadseffektivt.

Vi anser ovillkorligen att strategin måste vara tydlig vad gäller äganderätten och skilja på vattenrättsinnehavare och fiskerättsinnehavare, både när det gäller dialog och samverkan eller köp av fastigheter och intrångsersättningar. Eventuella intrångsersättningar måste omfatta inte bara mark och vattenrätt utan även fastigheternas fiskerätt.

Vi anser också att strategin generellt präglas av okunskap om fastigheternas enskilda fiskerätt. Detta måste rättas till och vi klargör därför i vårt remissvar vilka förvaltningsformer som lagen medger för samordnad förvaltning av fisket i sjöar och vattendrag.

Hela förbundets yttrande över HaVs strategiförslag hittar ni på vår hemsida under meny *näringspolitik - remissyttrandet 2021*.

Remisser nya föreskrifter fiskutsättning

Havs- och vattenmyndigheten har under våren remitterat sitt förslag till nya föreskrifter för att sätta ut eller flytta fisk i naturen.

Sveriges Fiskevattenägareförbund påpekar i sitt remissvar att föreskrifterna behöver kompletteras med en särskild definition för anlagda vatten som inte är trädgårdsdamm. Alternativet är att det genom ett tillägg i definitionen av "naturligt fisktomma vatten" klargörs att anlagda vatten inte omfattas. Det behöver tydliggöras att sådana anlagda vatten inte faller inom definitionen för naturligt fisktomma vatten. Det måste alltså vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta och fisk i anlagda dammar. Dessutom tycker vi att det ska vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta även i ett "äkta" naturligt fisktomt vatten.

Vidare förutsätter förbundet att definitionen av begreppet *stödja förekomster* även inkluderar utsättning av fisk för Put & Take ändamål. Vi har svårt att se att utsättningar av exempelvis regnbåge för sportfiske kan höra hemma under någon annan utsättningsdefinition i föreskrifterna.

fiskevattenägarna

Vi uppmärksammar också att föreskriftens § 6, med bestämmelser om ålutsättningar, utgör ett stort problem i de vattendrag där ålyngeluppsamling och transport har ersatt ålyngelledare för uppvandring av egen kraft. Vi anser att de båda uppvandringsmetoderna ska likställas och att ett dispenskäl för upptransport av centralt uppsamlade ålyngel i vattendragen ska tydliggöras och ges legitimitet i föreskrifterna.

Vi efterfrågar flexibilitet och föreslår att bestämmelsen om provtagning av utsättningsfisk *samma kalenderår* i § 9 ändras till "under de senaste tolv månaderna" det vill säga att provtagningresultatet ska gälla från provtagningstillfället och ett år framåt. Konsekvensen blir annars att alla anläggningar som levererar utsättningsfisk skulle behöva provtas tidigt i januari för att kunna leverera fisk vilket det sannolikt inte finns veterinärkapacitet för.

Slutligen önskar vi ett klagörande besked från HaV om hur artikel 194 i EU:s nya djurhälsoföreskrifter ska tillämpas i praktiken i samband med fiskutsättningar i naturvatten. Enligt denna artikel ska beställaren av fisk utföra en kontroll av att leverantören innehar giltiga djurhälsointyg då fiskleveransen tas emot och rapportera ev. avvikelser till behörig myndighet.

Hela förbundets yttrande över HaVs föreskriftsförslag hittar ni på vår hemsida under meny *näringspolitik - remissyttranden 2021*.

Nationella handlingsplaner för hållbart fiske

Jordbruksverket och HaVs verkställer sedan förra året sitt regeringsuppdrag att utarbeta en samlad strategi för fiskets alla näringar. Strategin för svenskt fiske och vattenbruk 2021 - 2026 är i stort sett klar men kommer inte att offentliggöras förrän uppdraget är slutlevererat till regeringen den sista maj. Till dess ska det även tas fram handlingsplaner för de tre näringarna som berörs av strategin.

Själva strategiarbetet har alltså tagit nästan ett år medan tidsrymden att tillsammans med näringarnas intressenter processa fram handlingsplaner med de konkreta åtgärder som behövs för att uppnå målen i strategin har schemalagts till mindre än en månad av myndigheterna. Kritiken mot denna snäva tidsram har varit stark och omfattande.

Förbundet har medverkat i arbetsgrupper för att ta fram handlingsplaner för yrkesfisket respektive fritidsfisket och fisketurismen. Arbetet i arbetsgruppen för yrkesfisket har till följd av tidsbristen varit tämligen ostrukturerat där myndigheterna dessutom förbehållit sig själva rätten att utforma (eller stryka) de mest avgörande åtgärderna.

Arbetsgruppen för fritidsfiske och fisketurismen har haft ett mer tydligt underifrånsperspektiv där myndigheterna, i vart fall initialt, har gett mer utrymme åt intressenter och intresseorganisationer att utforma relevanta åtgärder. Här har vi tillsammans med Sportfiskarna tagit fram åtgärder om att utveckla och implementera lokala förvaltningsmodeller för kust, skärgård och de stora sjöarna och även en åtgärd som skulle lösa finansieringen av förvaltning och fiskevård i dessa vattenområden. Men vi får se var det hela landar. Alla åtgärder ska granskas av myndigheterna och dess generaldirektörer. Det är myndigheterna som i "god ekosystembaserad anda" i slutändan beslutar vilken strategi och vilka handlingsplaner som ska levereras till regeringen.

fiskevattenägarna

Samrådsmöten om Östersjölaxen

Havs- och vattenmyndigheten har under våren genomfört totalt fyra samrådsmöten inför en förestående revidering av föreskrifterna för lax och öring i norrlandsälvarna (från Dalälven och norröver) samt i angränsande kustavsnitt.

Samrådsmötena har varit välbesökta och har inkluderat deltagande från både länsstyrelser, berörda fiskevårdsområdesföreningar, yrkesfiskare och fiskets intresseorganisationer. Vid mötena har ett gediget rådgivningsunderlag presenterats vilket har tagits fram av SLU. Rådgivningen redovisar statusen för laxen och laxälvarna och pekar på de åtgärder som är aktuella för att säkra upp situationen i fram för allt laxälvar med svaga bestånd. Havs- och vattenmyndigheten har via samrådsmötena fått respons på rådgivningsmaterialet och input på de preliminära förslag till förändrade bestämmelser som man presenterat.

Havs- och vattenmyndigheten har aviserat att man kommer att remittera sitt förslag till föreskriftsförändringar under april månad.

Samrådsmöte för de stora sjöarna

I början av februari bjöd Havs- och vattenmyndigheten in till ett första nationellt samråd för de fem stora sjöarna. Tanken är att samrådsgruppen ska vara ett permanent forum för dialog och informationsutbyte mellan företrädare för det yrkesmässiga fisket och fiskeförvaltande myndigheter. Uppstartsmötet handlade mycket om hur myndigheternas nya modell för ekosystembaserad fiskförvaltning är upplagd och hur det är tänkt att samrådet för de stora sjöarna ska "jacka in" i denna modell.

Förbundspresentation för Vattenkraftens Miljöfond

I början av mars presenterade vi vår verksamhet för personalen på Vattenkraftens Miljöfond. Det handlar idag om ca 10 personer med olika kompetenser som jobbar på fonden. Mycket fokus lades på att förklara den enskilda fiskerätten och beskriva fiskevårdsområdesföreningar och övriga förvaltningsformer. Dessutom klargjordes hur fiskevårdsområdesföreningar och enskilda fiskerättsägare kommer in i processerna kring vattenkraftens miljöprovning.

Vitbok om den enskilda fiskerätten

Sveriges Fiskevattenägareförbund kommer under året att producera en vitbok om den enskilda fiskerätten. Skriften kommer utifrån olika aspekter att bland annat beskriva och klargöra den enskilda fiskerättens innebörd och struktur, lagstadgade skydd och värde som produktionsmedel på fastigheter. Skriften produceras av Lars Krögerström och kommer när den är klar att inte enbart förmedlas till våra medlemmar utan även till myndigheter och andra organisationer som kan tänkas vara i behov av förbättrade kunskaper om den unika svenska enskilda fiskerätten.

Förbundsstämman 2021

Till följd av pandemisituationen har styrelsen beslutat att även årets riksförbundsstämma kommer att hållas digitalt. Förbundsstämman hålls tisdagen den 25 maj.

fiskevattenägarna

Till sist

Förbundets kansli är beläget i laxens landskap. Hallänningarna lyckades lägga beslag på laxen då det skulle utses landskapsdjur för Sveriges alla landskap. Av bara farten (eller som en konsekvens av detta) blev laxen också Hallands landskapsfisk. Själv är jag sedan 20 år tillbaka återigen bosatt i "laxastan" Halmstad. Som en åminnelse av de gamla goda laxtiderna arrangerades det under min uppväxt och fram till i början av 1970-talet en årligt återkommande Laxival i staden. Arrangemanget drog mycket folk. En Laxivaldrottning korades och ett sprakande Laxivaltåg alá Rio var höjdpunkten på själva festivalhelgen. Men det var då som en Halmstadfostrad förbundskapten brukar säga.

Ur Laxboken "om halländsk lax i å och gryta" har jag hämtat receptet på "Laxasoppa" som är ett av de mest traditionella och välkända halländska recepten på lax. Det får bli årets pynt på påskbordet.

Laxasoppa

Ingredienser

6 hg lax

$\frac{1}{2}$ morot

$\frac{1}{2}$ purjolök

$\frac{1}{2}$ gul lök

1 st lagerblad

1 st citron

5 st pepparkorn

persilja

rotselleri

salt

Gör så här:

Skala grönsakerna och skär dem i strimlor. Lägg dem i 1 liter vatten, salta och koka omkring en timma tillsammans med lagerbladet och pepparkornen. Skär laxen i strimlor, lägg dem i buljongen och låt koka ytterligare 20 minuter. Servera med citronklyftor och hackad persilja vid sidan av soppan.

Påskhälsningar !

Thomas Lennartsson

Förbundsdirektör

Sveriges Fiskevattenägareförbund

Lilla Böslid 146, 305 96 Eldsberga

Tel. 0702-708324

Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se

Hemsida. www.vattenagarna.se